

ISSN 2227-2844

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

№ 9 (244) ТРАВЕНЬ

2012

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

№ 9 (244) травень 2012

Засновано в лютому 1997 року (27)
Свідоцтво про реєстрацію:
серія КВ № 14441-3412ПР,
видане Міністерством юстиції України 14.08.2008 р.

Збірник наукових праць внесено
до переліку наукових фахових видань України
(філологічні науки)
Постанова президії ВАК України
від 18.11.2009 р. № 1-05/5

Журнал включено до переліку видань реферативної бази даних
«Україніка наукова» (угода про інформаційну співпрацю
№ 30-05 від 30.03.2005 р.)

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 30 березня 2012 року)

Виходить двічі на місяць

Засновник і видавець –
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор – доктор педагогічних наук, професор **Курило В. С.**

Заступники головного редактора –

доктор педагогічних наук, професор **Савченко С. В.**

Випускаючі редактори –

доктор історичних наук, професор **Бур'ян М. С.,**

доктор медичних наук, професор **Виноградов О. А.,**

доктор філологічних наук, професор **Галич О. А.,**

доктор філологічних наук, професор **Глуховцева К. Д.,**

доктор педагогічних наук, професор **Горошкіна О. М.,**

доктор сільськогосподарських наук, професор **Конопля М. І.,**

доктор філологічних наук, професор **Синельникова Л. М.,**

доктор педагогічних наук, професор **Харченко С. Я.**

Редакційна колегія серії „Філологічні науки”:

доктор філологічних наук, професор **Блохіна Ніна Георгіївна,**

доктор філологічних наук, професор **Галич В. М.,**

доктор філологічних наук, професор **Глуховцева К. Д.,**

доктор філологічних наук, професор **Гриценко П. Ю.,**

доктор філологічних наук, професор **Зеленько А. С.,**

доктор філологічних наук, професор **Фоменко В. Г.,**

доктор філологічних наук, професор **Дмитренко В. І.,**

доктор філологічних наук, доцент **Синельникова Л. М.,**

доктор філологічних наук, доцент **Трошева Т. Б.,**

доктор філологічних наук, доцент **Червинський П. П.**

РЕДАКЦІЙНІ ВИМОГИ

до технічного оформлення статей

Редколегія „Вісника” приймає статті обсягом 4 – 5 сторінок через 1 інтервал, повністю підготовлених до друку. Статті подаються надрукованими на папері в одному примірнику з додатком диска. Набір тексту здійснюється у форматі Microsoft Word (*.doc, *.rtf) шрифтом № 12 (Times New Roman) на папері формату А-4; усі поля (верхнє, нижнє, правє й лівє) — 3,8 см; верхній колонтитул — 1,25 см, нижній — 3,2 см.

У верхньому колонтитулі зазначається: Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № 9 (244), 2012.

Інформація про УДК розташовується у верхньому лівому кутку без відступів (шрифт нежирний). Ініціали і прізвище автора вказуються в лівому верхньому кутку (через рядок від УДК) з відступом 1,5 см (відступ першого рядка), шрифт жирний. Назва статті друкується через рядок великими літерами (шрифт жирний).

Зміст статті викладається за планом: постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на які спирається автор; виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з певним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження й перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Усі перелічені елементи повинні бути стилістично представлені в тексті, але графічно виділяти їх не треба.

Посилання на цитовані джерела подаються в квадратних дужках після цитати. Перша цифра — номер джерела в списку літератури, який додається до статті, друга — номер сторінки, наприклад: [1, с. 21] або [1, с. 21; 2, с. 13–14]. Бібліографія і при необхідності примітки подаються в кінці статті після слова „Література” або після слів „Література і примітки” (без двокрапки) у порядку цитування й оформляються відповідно до загальноприйнятих бібліографічних вимог. Бібліографічні джерела подаються підряд, без відокремлення абзацем; ім'я автора праці (або перше слово її назви) виділяється жирним шрифтом.

Статтю закінчують 3 анотації обсягом 3 – 4 рядків українською, російською та англійською мовами із зазначенням прізвища, ім'я та по-батькові автора, назви статті та ключовими словами (3 – 5 термінів).

Стаття повинна супроводжуватися рецензією провідного фахівця (доктора, професора).

На окремому аркуші подається довідка про автора (прізвище, ім'я, по батькові; місце роботи, посада, звання, учений ступінь; адреса навчального закладу, кафедри; домашня адреса; номери телефонів (службовий, домашній, мобільний).

ЗМІСТ

ЛІНГВІСТИЧНА ТЕОРІЯ

1.	Aleksandrova T. S. Conversational and conventional implicatures as pragmatic means of transferring meaning.....	5
2.	Бєлаш А. В. Сленг та його роль у сучасній комунікації.....	12
3.	Vunina L. N. Interpersonal Communication and Cultural Environmen.....	16
4.	Гребеник І. А. Етносоціолінгвістична категорія діалектів японської мови в історичному і сучасному контексті досліджень.....	20
5.	Дудік А. О. Концепт „душа” у російській мовній культурі...	28
6.	Кириченко А. В. Гендерный стереотип феминности в тезариусе СМИ.....	33
7.	Котлярова О. А. Способы выражения перформативности в немецком анекдоте.....	40
8.	L. E. Style as a specific problem of a literary translation.....	46
9.	A. V. Shortenings in modern English.....	51
10.	Мільченко О. С. Особливості розвитку християнської релігії в Японії за мотивами твору Ендо Сюсаку „Мовчання”.....	60
11.	Михайленко О. Ю. Розвиток термінології менеджменту.....	65
12.	Михайліченко Ю. В. До питання про співвідношення об’єктивного і суб’єктивного у підходах до ідентифікації й класифікації неологізмів	71
13.	Недзельська . А. Наголос та його типи в сучасній англійській мові.....	75
14.	Підручна З. Ф. До питання про фонетичні особливості англійської розмовної мови.....	80
15.	Pushkina J. S. British & American English at secondary school.....	86
16.	Савельєва Д. В. Категорія морального „обов’язку” як частина системи цінностей японців та її відображення в японській мові.....	92
17.	Семендяєва А. А. Концепт „семья” в китайском, русском и англиском языках.....	97
18.	Timoshenko E. S. English somatic phraseological units as a linguistic phenomenon.....	105
19.	Tishchenko D. O. The phenomenon of abbreviation as a way of word formation in English language.....	111
20.	Яскевіч Ю. В. Концепт „страх” в українській, англійській і французькій мовах.....	117

21. **Ячнікова К. М.** Лінгвістичні аспекти гендерних стереотипів жінки на матеріалі українських та англійських ЗМІ..... 124

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ

22. **Батальщикова Е. Ю.** Практичні поради майбутнім учителям щодо застосування інтерактивних технологій навчання у загальноосвітній школі..... 132
23. **Коломієць Д. О.** Загальна характеристика мовної інтерференції як бар'єру в навчанні англійської мови..... 138
24. **Курінна М. Г.** Нестандартні методи викладання японської мови на початковому етапі навчання..... 145
25. **Мазенко А. В.** Принципи організації ігрової діяльності у формуванні інтересу молодших школярів до вивчення англійської мови..... 151
26. **Мазурік О. О.** Послідовне використання текстів для аудіювання як чинник поліпшення навчання іншомовному спілкуванню..... 157
27. **Мілова О. Є.** Проектна методика на уроках англійської мови в школах США..... 161
28. **Рабіщук О. Г.** Використання пісенного матеріалу на уроках англійської мови в початковій школі..... 169
29. **Теплинська В. В.** Засоби стимулювання пізнавального інтересу молодших школярів на уроках англійської мови..... 176
30. **Ткачова О. О.** Використання рольової гри в навчальному процесі..... 184
31. **Шалдаісова Г. В.** Гумор як відображення англійського менталітету..... 190
32. **Фуклєва Г. О.** Зміст професійної компетентності вчителів іноземної мови..... 196

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

33. **Липин Г. В.** У истоков трансцивилизационной компаративистской поэтики: „Китайский иероглиф как средство поэзии” Эрнеста Феноллозы..... 201
34. **Надута Т. В.** „The Hundred Secret Senses” Емі Тан: поетика скритих смислів у романі..... 207

ЖУРНАЛІСТИКА

35. **Відоменко Д. Д.** Авторські радіопередачі: тематика, специфіка, мова (на прикладі передач українського радіо).... 213
- Відомості про авторів**..... 220

УДК 801.3:801.316.1

Ю. В. Михайліченко

**ДО ПИТАННЯ ПРО СПІВВІДНОШЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОГО
І СУБ'ЄКТИВНОГО У ПІДХОДАХ ДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ
Й КЛАСИФІКАЦІЇ НЕОЛОГІЗМІВ**

Кожна жива мова являє собою складну динамічну систему, яка перебуває у стані постійного оновлення, перманентно розвивається та вдосконалюється. Одним із ключових факторів, що засвідчує динамізм мови та її адаптацію до комунікативних вимог суспільства, є поповнення її активного лексичного складу якісно новими словами, які у фаховій літературі ідентифікуються як неологізми (від грець. νεοσ молодий, новий і λογισμός судження, вислів).

Стрімкий розвиток технологій постіндустріального суспільства ХХІ сторіччя викликав справжній „неологічний бум”. Активному утворенню неологізмів, за твердженням Стишова О.А., сприяють екстралінгвальні (демократизація суспільного життя; заборона цензури; зміни в соціальній структурі суспільства; пошуки нових експресивних засобів вираження) та інтралінгвальні (системність мови; тенденції до ускладнення її структури, інтеграція і диференціація мовних елементів; принцип економії мовної енергії, лінгвальних засобів; надання переваги експресивним мовним формам тощо) чинники [6, с. 9].

Це значно активізувало увагу з боку мовознавців до проблем розвитку неології. На сучасному етапі це актуальне питання знаходить відображення у працях відомих вітчизняних лінгвістів Мельничука О.С., Русанівського В.М., Кочергана М.П., Єрмоленко С.Я., Клименко Н.Ф., Карпіловської Є.А., Стишова О.А., Тараненка О.О. та ін.

Однією з найбільш актуальних проблем розвитку сучасної неології є відсутність досконалого і розгорнутого наукового термінологічного інструментарію. Незважаючи на увагу, яка приділяється фахівцями розробці проблемних аспектів даного розділу лінгвістики, і понині не вдалося сформулювати належним чином обґрунтовану єдину дефініцію ключового терміну цієї галузі - „неологізм”, безумовно сприйняту й підтриману науковим співтовариством.

Тому терміни, які на практиці використовують неологі, доволі часто мають вельми неоднозначну трактовку, в деяких домінують суб'єктивно-оціночні підходи, а іноді й взагалі суперечать один одному. У зв'язку з цим автори відповідних досліджень і наукових статей змушені вдаватися до дещо розмитих умовних формулювань: „у нашому дослідженні неологізм розуміється як ...”, або „під неологізмом ми розглядаємо ...” тощо. Таким чином, творчій пошук дослідників етимології неологізмів і окреслення найбільш

прагматичного контексту їх використання додатково ускладнюється тим, що науковець повинен вибирати або одне з вже існуючих трактувань терміну, незважаючи на розуміння його недосконалості, або ж самому пропонувати нові.

На цьому тлі вважаємо, що нині одним з першочергових завдань вітчизняної неології є приведення її понять до належного термінологічного стандарту, своєрідної уніфікації, уточнення самої дефініції „неологізм”. З цією метою розглянемо деякі з неологічних термінів, які надані у сучасних наукових працях з лінгвістики.

У словниках та науково-методичній літературі терміном „неологізм” позначається будь-яке „нове слово або вислів, що з’являються в мові” [1, с. 109.], „нове слово, яке не увійшло до загальноновживаного словника” [3, с. 53], „слово або мовний зворот, створені для позначення нового предмета чи вираження нового поняття” [2, с. 151], „слово чи мовний зворот, що недавно з’явився в мові для позначення нового або вже усталеного поняття, предмета” [5, с. 670], „слово, що не є загальноновживаним, але може ним стати, яке з’явилося в мові в певний період і не існувало раніше й яке сприймається як нове в свідомості носіїв мови” [4, с. 8], „слово, а також його окреме значення, вислів, які з’явилися в мові на даному етапі її розвитку і новизна яких усвідомлюються мовцями (загальномовні неологізми) або були вжиті тільки в якомусь акті мовлення, тексті чи мові певного автора (стилістичні, або індивідуально-авторські неологізми)” [7, с. 377], „нове слово (стійке сполучення слів), нове або по формі або по змісту” [8. с.1], „слово або мовний зворот, створені для позначення нового предмета чи вираження нового поняття. Кожне нове слово, що постає у мові, спочатку являє собою неологізм, а набувши широкого вжитку, входить в активний словниковий склад мови, перестає бути неологізмом” [2, с. 151] тощо.

Тобто поміж мовознавців існують дещо різні точки зору стосовно ідентифікації та критеріїв визначення неологізмів, їхньої диференціації, класифікації та співвідношення з близькими поняттями цього логічного ряду - „новоутворень”, „інновацій”.

Разом з тим, вищевикладене свідчить, що незважаючи на значні відмінності у підходах до формулювання відповідної дефініції, фахівці переконані, що неологізмами слід вважати: 1) слова або мовні звороти, створені для адекватного відображення та номінації якісно нового для соціуму об’єкта чи явища; 2) слова або сполучення слів, які збагатили мову на певному етапі її розвитку і новизна яких безумовно визнається її носіями. Але незважаючи на універсальність, широту і ґрунтовність наведених вище визначень, їх також не можна прийняти як цілком вичерпні, оскільки вони охоплюють далеко не всі різновиди інновацій, а також ураховують не всі їхні особливості та нюанси.

Таким чином, неологізми – це слова, словосполучення, фразеологізми, окремі їх значення, які поповнили практичний вокабуляр сучасної лексики для позначення принципово нових реалій і понять,

актуалізація яких зумовлена соціальними і комунікативними складовими повноцінного функціонування і перманентного розвитку мови.

Серед мовних неологізмів можна виділити два головних типи: лексичні й семантичні.

До лексичних неологізмів ставляться ті слова, які створені за допомогою уже наявних у мові моделей або ж запозичені з інших мов.

Прикладом лексичного неологізму, створеного з наявних у мові моделей може служити слово іміджмейкер (від англійських іменника *image* образ і дієслова *to make* робити, тобто людина, що створює образ.). Даний неологізм створений шляхом сполучення кореня імідж і слова робити.

У якості прикладу запозиченого лексичного неологізму наведемо слово геймер (від англ. *gamer*), який використовують для назви людей, які майже фахово грають в комп'ютерні ігри. Цей неологізм був запозичений до сучасного лексику через появу і поширення модного захоплення молоді, адекватного найменування якому раніше в українській мові не існувало, як і самого явища.

Варто відзначити, що більша частина найпоширеніших неологізмів є саме лексичними.

Семантичні неологізми – це раніше відомі слова, які у світлі останніх ментальних і мовних змін придбали принципово нове значення і зміст. Яскравим прикладом такого роду неологізму може послужити слово „макінтош”. У „Тлумачному словнику російської мови” за редакцією С. Ожегова й Н. Шведовій воно визначається, як „пальто або плащ із прогумованої тканини”. Це класичне і вже консервативне значення слова макінтош. Зараз же воно придбало якісно нове значення і широко застосовується для назви комп'ютерів фірми Apple Inc., яка одержала свою назву і відому брендову емблему від сорту яблук „Макінтош” (англ. *Mcintosh*) і стало спочатку англійським, а згодом і україномовним семантичним неологізмом.

Інший приклад слово брандмауэр (від німець. *Brand* пожежа й *Mauer* стіна) у тлумачному словнику С. Ожегова й Н. Шведовій трактується як „стіна з неспаленого матеріалу, що розділяє суміжні будови або частини одного будови в протипожежних цілях”. Однак зараз слово брандмауэр частіше вживають для назви захисного екрану ОС Windows у мережі Інтернет, якій здійснює контроль і фільтрацію пакетів відповідно до заданих користувачем локальних правил. Це запозичений з німецької мови термін, що є аналогом англійського *firewall* у його оригінальному значенні (стіна, яка охороняє від поширення пожежі).

Авторські, індивідуально-стилістичні неологізми або, як ще їх називають, оказіоналізми, створюються письменниками, поетами для посилення образності й додання особливості індивідуальності конкретному художньому твору. Неологізми цього типу як би „прикріплені” до контексту оригіналу. За самою метою їх створення вони покликані зберігати свою незвичайність, свіжість, посилювати неординарність. На

відміну від мовних неологізмів такі неологізми виконують не номінативну, а експресивно-емоційну функцію, вони значно рідше переходять в літературну мову і отримують широке повсякденне вживання. Основна сфера функціонування таких неологізмів за межами оригінального авторського контексту – художній та поетичний стилі та високоякісна професійна публіцистика.

Незважаючи на те, що неологічний матеріал знаходиться під пильною увагою мовознавців, неодноразово був об'єктом поглиблених дисертаційних досліджень, деякі питання сучасної неології залишаються дискусійними і нині. Це пояснюється насамперед тим, що вітчизняна теорія неології до цього часу не має чітких дефініцій, а неологізми ототожнюються, як правило, з новим словом або його значенням, внаслідок чого суб'єктивні оціночні підходи домінують над об'єктивними.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. – К., Ірпінь : ВТФ „Перун”, 2001. – 609 с. **2. Д. І., Олійник І. С.** Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К. : Вища школа, 1985. – 151 с. **3. Калашник В. С.** Сучасна українська мова: лексика і фразеологія : матеріали для практ. занять // В. С. Калашник, Л. Г. Савченко. – Х. : Каравела, 1999. – 53 с. **4. Намитокова Р. Ю.** Авторские неологизмы: словообразовательный аспект // Р. Ю. . – Ростов-н/Д. : РГУ, 1986. – 8 с. **5. Словник** іншомовних слів / Л. О. Пустовіт, О. І. Сколенко, Г. М. Сюта, Т. В. . – К. : Довіра, 2000. – 670 с. **6. Стишов О. А.** Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації) / О. А. Стишов. – 2-ге вид., переробл. – К. : Пугач, 2005. – 388 с. **7. Українська мова.** Енциклопедія. – К. : Українська енциклопедія, 2000. – 377 с. **8. Фурсова Н. М.** Неологізми та їх роль у сучасній англійській лексикології// Н. М. Фурсова : електронний ресурс. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/nvnauppf/2010_150/10fnm.pdf

Михайліченко Ю. В. До питання про співвідношення об'єктивного і суб'єктивного у підходах до ідентифікації й класифікації неологізмів

Стаття присвячена розгляду сучасних підходів до ідентифікації й класифікації неологізмів. Йдеться про найбільш актуальну проблему розвитку сучасної неології, якою є відсутність досконалого і розгорнутого наукового термінологічного інструментарію. Розглядаються основні поняття неології, осмислюється зміст термінів „неологізм”, „індивідуально-авторський неологізм”, „лексичний неологізм”, „семантичний неологізм”, підкреслюється важливість приведення понять до належного термінологічного стандарту.

Ключові слова: неологія, комунікативні вимоги суспільства, лексичний неологізм.

Михайличенко Ю. В. К вопросу о соотношении объективного и субъективного в подходах к идентификации и классификации неологизмов

Статья посвящена рассмотрению современных подходов к идентификации и классификации неологизмов. Речь идет о наиболее актуальной проблеме современной неологии, которая заключается в отсутствии развернутого научного терминологического инструментария. Рассматриваются основные понятия неологии, содержание терминов „неологизм”, „личностно-авторский неологизм”, подчеркивается важность приведения соответствующего понятийного инструментария к единому терминологическому стандарту.

Ключевые слова: неология, коммуникативные запросы общества, лексический неологизм.

Mikhaylichenko Y. V. To the question about correlation objective and subjective in the ways of authentication and classification of neologisms

The article is devoted consideration of some modern ways of the authentication and classification of neologisms. The question is about the most issue of the day of modern neology, that consists in absence of the unfolded scientific terminological tool. Some problems of classification of neologisms are analysed. The basic concepts of neology are examined, maintenance of terms „neologism”, „personality-author neologism”, importance of bringing the proper concept tool to the single terminology standard.

Key words: neology, communicative queries of society, lexical neologism.

Стаття надійшла до редакції 11.02.2012 р.

Прийнято до друку 30.03.2012 р.

УДК 811.111'342.8

А. А. Недзельська

НАГОЛОС ТА ЙОГО ТИПИ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Лінгвістичні дослідження останніх років характеризуються зміщенням уваги на фонетичні процеси в системі різних мов, що викликано потребами сучасної комунікації. Стрімкий розвиток суспільства, постійні зміни в його житті, комп'ютеризація сфери